

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "ІВАНОВ проти УКРАЇНИ"

(Заява № 15007/02)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

7 грудня 2006 року

Це рішення стає остаточним відповідно до умов, зазначених у п. 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Іванов проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (P. Lorenzen), Голова,
п. К. Юнгвірт (K. Jungwiert),
п. В. Буткевич (V. Butkevych),
пані М. Цаца-Ніколовська (M. Tsatsa-Nikolovska),
п. Дж. Боррего Боррего (J. Borrego Borrego),
пані Р. Ягер (R. Jaeger),
п. М. Віллігер (M. Villiger), судді,
та пані К. Вестердік (C. Westerdiek), Секретар секції,
після обговорення у нарадчій кімнаті 20 листопада 2006 року,
виносить таке рішення, яке було прийняте того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 15007/02), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України паном В'ячеславом Олександровичем Івановим (далі — заявник) 15 січня 2002 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженим — пані В. Лутковською.

3. 30 березня 2005 року Суд вирішив направити на комунікацію Уряду скаргу заявника щодо тривалості провадження у кримінальній справі проти заявника, а також необґрунтованості та незаконності обмеження свободи пересування заявника у вигляді застосування підписки про невиїзд. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився в 1950 році і проживає в м. Житомирі, Україна.

5. 12 вересня 1995 року у заявника із сусідами, паном та пані Л., виник конфлікт, який закінчився бійкою. Заявника було заарештовано і доправлено до райвідділу УМВС в Житомирській області.

6. 13 вересня 1995 року Житомирський районний суд м. Житомира наклав на заявника адміністративний штраф у розмірі 150 000 карбованців (1,5 грн)¹ за нецензурні висловлювання в громадському місці.

7. 22 вересня 1995 року районний відділ УМВС в Житомирській області порушив кримінальну справу проти заявника на підставі заяви пана та пані Л. про спричинення пану Л. тілесних ушкоджень середньої тяжкості.

20 грудня 1995 року слідчий порушив кримінальну справу проти заявника за особливо злісне хуліганство.

8. 18 січня 1996 року заявника було притягнуто як обвинуваченого у особливо злісному хуліганстві та застосовано підписку про невиїзд.

9. 7 лютого 1996 року попереднє слідство було закінчено та заявнику було надано можливість ознайомлення з матеріалами справи.

10. 20 лютого 1996 року заявник закінчив ознайомлення з матеріалами справи.

11. 12 березня 1996 року попереднє слідство було поновлено. Кримінальну справу проти заявника за обвинуваченням в особливо злісному хуліганстві було закрито. Натомість його було обвинувачено в нанесенні тілесних ушкоджень середньої тяжкості.

12. 14 березня 1996 року попереднє слідство було закінчено і заявнику було надано можливість ознайомлення з матеріалами справи. Того ж дня заявник завершив ознайомлення з матеріалами справи.

13. 19 березня 1996 року справу направлено до Житомирського районного суду.

14. 30 травня 1996 року судом було призначено проведення судово-медичної експертизи та відкладено розгляд справи.

15. 16 липня 1996 року судом було призначено проведення додаткової судово-медичної експертизи та відкладено розгляд справи.

16. 24 жовтня 1996 року суд засудив заявника до двох років позбавлення волі із застосуванням відстрочки на один рік. Як міру обмеження Суд залишив застосування підписки про невиїзд, тобто зобов'язання не покидати місце проживання.

17. 26 листопада 1996 року Житомирський обласний суд залишив рішення суду першої інстанції без змін.

18. 6 червня 1997 року президія Житомирського обласного суду скасувала рішення від 24 жовтня та 26 листопада 1996 року в порядку нагляду та направила справу на додаткове розслідування.

19. 23 червня 1998 року Генеральна прокуратура України (далі — ГПУ) закрила кримінальну справу проти заявника та скасувала застосований до нього запобіжний захід. 26 серпня 1998 року це рішення було скасовано і справу було знову порушено.

¹ 0,89 американського долара або 1,35 німецької марки.

20. 2 жовтня 1998 року справу було знову закрито і запобіжний захід скасовано. 29 жовтня 1998 року рішення від 2 жовтня 1998 року було скасоване. Заявник стверджував, що в листопаді 1998 року він просив дозволу відвідати свою хвору матір в іншому місті України, але йому було відмовлено. Справу було закрито 10 січня 1999 року і знову відкрито 13 січня 1999 року. 11 березня 1999 року до заявника було знову застосовано підписку про невиїзд.

21. 30 жовтня 1999 року справу направлено до Житомирського районного суду.

22. 4 листопада 1999 року справу було прийнято до розгляду та призначено слухання на 26 січня 2000 року.

23. 26 січня 2000 року суд заслухав справу по суті, було оголошено перерву до 20 березня 2000 року.

24. 20 березня 2000 року розгляд справи було відкладено у зв'язку з неявкою адвоката заявника.

25. 4 квітня 2000 року суд розглянув справу по суті та оголосив перерву до 28 квітня 2000 року.

26. 28 квітня 2000 року за клопотанням заявника розгляд справи було перенесено.

27. 1 червня 2000 року суд розглянув справу по суті та оголосив перерву до 19 червня 2000 року.

28. 5 липня 2000 року розгляд справи було перенесено на 25 вересня 2000 року у зв'язку з неявкою адвоката заявника.

29. 25 вересня 2000 року розгляд справи було перенесено на 27 жовтня 2000 року у зв'язку з неявкою потерпілого.

30. 2 жовтня 2000 року заявник подав до суду клопотання про дозвіл на виїзд до м. Москви до 25 жовтня 2000 року. Суд задовольнив це клопотання.

31. 16 листопада 2000 року розгляд справи було відкладено до 1 грудня 2000 року, а 1 грудня 2000 року суд відклав розгляд справи до 19 березня 2001 року у зв'язку з неявкою адвоката заявника.

32. Ухвалою від 19 березня 2001 року заявнику було відмовлено у закритті кримінальної справи проти нього. Заявник оскаржив цю ухвалу, відповідно розгляд справи було відкладено.

33. 18 квітня 2001 року Житомирський обласний суд залишив без розгляду касаційну скаргу заявника на ухвалу від 19 березня 2001 року, оскільки вона не могла бути оскаржена окремо.

34. Розгляд справи було продовжено Житомирським районним судом 25 липня 2001 року та оголошено перерву до 1 серпня 2001 року.

35. 19 листопада 2001 року заявник подав до суду клопотання не розглядати справу без участі адвоката.

36. 10 травня 2002 року суд розглянув справу та оголосив перерву до 20 червня 2002 року.

37. 20 червня 2002 року суд відхилив клопотання заявника про заміну слідчих у його справі.

38. 31 липня 2002 року суд відхилив клопотання заявника про заміну судді у його справі.

39. 10 червня 2003 року суд відхилив клопотання заявника про закриття кримінальної справи проти нього у зв'язку з тим, що адміністративне порушення, в якому він був визнаний винним в 1995 році, відрізняється від порушення, в якому його звинувачено в кримінальній справі, що розглядається.

40. 6 жовтня 2003 року Житомирський районний суд виправдав заявника у зв'язку з відсутністю доказів.

41. 23 грудня 2003 року апеляційний суд Житомирської області скасував рішення від 6 жовтня 2003 року і повернув справу на новий розгляд.

42. 2 лютого 2004 року суддя Верховного Суду України відхилив касаційну скаргу заявника на ухвалу від 23 грудня 2003 року, оскільки це рішення не підлягало оскарженню.

43. 10 лютого та 4 березня 2004 року розгляд було перенесено у зв'язку з неявкою заявника.

44. 2 квітня 2004 року голова Житомирського районного суду задовольнив клопотання заявника про заміну судді у цій справі. Суддя Б. був замінений суддею Є.

45. 15 жовтня 2004 року розгляд справи перенесено на 20 жовтня 2004 року у зв'язку з неявкою потерпілого.

46. 20 жовтня, 28 жовтня та 17 листопада 2004 року розгляд справи було перенесено у зв'язку з неявкою потерпілого.

47. 13 грудня, 18 грудня та 27 грудня 2004 року було проведено судові засідання.

48. 20 січня 2005 року заявник подав клопотання про відвід судді.

49. 25 лютого 2005 року розгляд справи було перенесено на 17 березня 2005 року в зв'язку з неявкою прокурора.

50. 17 березня 2005 року суд розглянув справу по суті та оголосив перерву до 7 квітня 2005 року.

51. 7 квітня 2005 року заявник подав клопотання про відвід судді у його справі.

52. 28 квітня та 7 травня 2005 року слухання відкладалось у зв'язку з неявкою прокурора.

53. 3 березня 2006 року суд визнав заявника винним у заподіянні тілесних ушкоджень середньої тяжкості та засудив його до одного року ув'язнення. Суд звільнив заявника від відбування покарання в зв'язку з закінченням строку давності обвинувачення.

54. 23 травня 2006 року апеляційний суд Житомирської області залишив попереднє рішення в силі, внівши незначні зміни.

55. Кримінальне провадження досі триває у Верховному Суді України.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

56. Текст статей 148, 149 та 150 Кримінально-процесуально кодексу України від 1960 року, що стосуються загальних правил застосування запобіжних заходів, викладений в рішенні у справі «*Меріт проти України*» (№ 66561/01, рішення від 30 березня 2004 року).

57. Відповідно до статті 151 Кодексу підписка про невийзд полягає у зобов'язанні підозрюваного або обвинуваченого не відлучатися з місця постійного проживання або з місця тимчасового знаходження без дозволу слідчого. У випадку порушення підписки про невийзд вона може бути замінена більш суворим запобіжним заходом.

58. Відповідно до статті 48 Кримінального кодексу України, який був дійсним на той час (Стаття 49 Кримінального кодексу України в силі від 1 вересня 2001 року), особа звільняється від відповідальності за вчинення злочину середньої тяжкості, якщо з дня вчинення нею злочину минуло п'ять років.

ЩОДО ПРАВА

I. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

59. Заявник скаржився на те, що тривалість кримінального провадження проти нього була несумісна з вимогою розумного строку, гарантованого пунктом 1 статті 6 Конвенції, який зазначає:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом ..., який встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення ...»

A. Щодо прийнятності

60. Уряд надав зауваження щодо вичерпання засобів захисту на національному рівні, схожі до тих, що Суд уже відхилив в справі *Меріта* (див. «*Меріт проти України*», № 66561/01, пп. 54–67, від 30 березня 2004 року). Суд вважає, що ці зауваження мають бути відхилені з тих же причин.

61. Суд зазначає, що ці скарги не є явно необґрунтовані в значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Він далі зазначає, що вони не є

неприйнятними з будь-яких інших причин. Таким чином, вони повинні бути визнані прийнятними.

Б. Щодо суті

62. Суд нагадує, що, оцінюючи розумність тривалості проваджень у справі, потрібно брати до уваги особливі обставини справи та критерії, викладені в практиці Суду, зокрема складність справи, поведінку заявника та відповідних органів, а також важливість справи для заявника (див. *Kudla v. Poland* [GC], № 30210/96, п. 124, ECHR 2000-XI).

1. Період, що має прийматися до уваги

63. Період, що має прийматися до уваги у цій справі, розпочався 22 вересня 1995 року, коли було порушено кримінальну справу проти заявника. Провадження і досі триває, отже, на даний момент тривалість провадження становить більше одинадцяти років.

64. Суд нагадує, що період, який має бути взятий до уваги в цій справі, почався 11 вересня 1997 року, коли Україною було визнано право громадян подавати індивідуальні заяви. Однак, оцінюючи розумність строку, який минув після цієї дати, до уваги потрібно взяти стан провадження на даний момент (див. серед інших, *Styranowski v. Poland*, № 28616/95, п. 46, ECHR 1998-VIII, та «*Баглай проти України*», № 22431/02, п. 27, від 8 листопада 2005 року). Суд зазначає, що з одинадцяти років періоду провадження дев'ять підпадають під юрисдикцію Суду *ratione temporis*.

2. Складність справи

65. Сторони не надали коментарі по даному питанню.

66. Суд зазначає, що провадження, які розглядаються, стосуються одного епізоду спричинення тілесних ушкоджень середньої тяжкості. Заявник був єдиним обвинуваченим у цій справі. Навіть якщо суд був змушений призначити судово-медичну експертизу та опитати кількох свідків, не можна сказати, що провадження мало особливу складність.

3. Поведінка заявника

67. Відповідно до зауважень Уряду заявник відповідальний за затримку в період з 16 березня по 23 червня 1998 року та з 18 березня по 30 жовтня 1999 року, коли він ознайомлювався з матеріалами справи. Уряд далі зазначив, що заявник тричі клопотав про перенесення слухання і тричі слухання було перенесене у зв'язку з неявкою його адвоката. Уряд також стверджував, що заявник сприяв

затримці процесу, подаючи численні клопотання та вимагаючи відвід суддів.

68. Заявник з цим не погодився. Він стверджував, що протягом вищезгаданого періоду він не ознайомлювався з матеріалами справи, проте у зв'язку з тим, що слідчі постійно змінювались, слідчі дії треба було проводити заново. Таким чином, на його думку, ці періоди затримки були з вини державних органів. Заявник далі стверджував, що він просив перенести слухання на один день, і залишалось незрозумілим, чому суд призначав наступні слухання з такими довгими інтервалами. Він, зрештою, стверджував, що не подавав би додаткові клопотання і клопотання про відвід суддів, якби не було серйозних процесуальних порушень у цій справі.

69. Суд зазначає, що навіть якщо оскаржувані періоди стосуються поведінки заявника, то їх загальна тривалість у десять місяців не може виправдати тривалість у дев'ять років. Суд далі зазначає, що кожного разу, коли слухання переносились, наступні слухання призначались з надмірною відстрочкою, що відбувалось, в тій чи іншій мірі, з вини державних органів (див. *Tommaso Palumbo v. Italy*, № 45264/99, п. 19, від 26 квітня 2001 року). Щодо численних клопотань заявника, включаючи клопотання про відвід суддів, Суд нагадує, що заявник не може бути звинувачений у використанні засобів, які належали йому відповідно до національного законодавства, на захист своїх інтересів (див. *«Сілін проти України»*, № 23926/02, рішення від 13 липня 2006 року, п. 29). Навіть якщо припустити, що клопотання були необґрунтованими, вони не вплинули вагомо на загальну тривалість провадження.

70. Враховуючи наведені висновки, Суд робить висновок про те, що він не бачить доказів, які б змусили його припустити, що заявник сприяв в значній мірі збільшенню тривалості провадження.

4. Важливість справи для заявника

71. Суд нагадує, що обвинувачений в кримінальному провадженні має право на розгляд його справи належним чином; стаття 6 в кримінальному провадженні застосовується, щоб позбавити особу, яку звинувачено, залишатись тривалий час у стані невизначеності щодо своєї долі (див. *«Нахманович проти Росії»*, № 55669/00, п. 89, від 2 березня 2006 року). Суд вважає, що справа була дуже важливою для заявника, оскільки він страждав від почуття невизначеності свого майбутнього, зважаючи на те, що він ризикував бути ув'язненим (див. пп. 16–17 та 53 вище) та перебував під застосуванням підписки про невиїзд.

5. Поведінка державних органів

72. Уряд зазначив, що не було періоду затримки з вини державних органів.

73. Заявник з цим не погодився. Він стверджував, що був надзвичайно зацікавлений в вирішенні його справи у найкоротший термін і державні органи повністю відповідальні за розгляд обвинувачень, висунутих проти нього, протягом одинадцяти років.

74. Суд зазначає, що кримінальне провадження проти заявника було багато разів закрито і знову відкрито, що вказує на серйозні недоліки системи, яка здійснює досудове слідство (див. *mutatis mutandis*, «*Баглай проти України*», № 22431/02, п. 31, від 8 листопада, та *Stoianova and Nedelcu v. Romania*, № 77517/01 та 77722/01, п. 20, ECHR 2005-...). Більш того, неспроможність державних органів, упродовж років розслідування, надати суду справу, готову до розгляду в суді, свідчить про недостатню старанність з їх боку. Окрім того, провадження проти заявника продовжувались навіть після закінчення строків давності.

75. Суд далі нагадує, що це завдання національних судів в організації проведення провадження таким чином, щоб воно було швидким та ефективним (див. вищезазначене рішення «*Сілін проти України*», п. 34). Однак, на думку Суду, національні суди не діяли належним чином, беручи до уваги ситуацію заявника.

6. Висновки

76. Отже, зважаючи на обставини справи, загальну тривалість провадження, а також дворазовий перегляд справи, Суд вважає, що тривалість провадження була надмірною і такою, що не відповідає вимозі розумного строку.

77. Відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

78. Заявник скаржився на те, що його скарги на хід розслідування та затримки під час його здійснення були неефективними. Він посилався на статтю 13 Конвенції, яка зазначає:

«Кожен, чії права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження».

79. Уряд погодився в своїх зауваженнях з тим, що доступні засоби захисту в кримінальному провадженні в Україні не можуть вважатись ефективними. Однак він стверджував, що немає необхідності

розглядати цю скаргу, оскільки у справі відсутнє порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

80. Суд нагадує, що стаття 13 гарантує ефективний засіб правового захисту у відповідному національному органі проти порушення положень пункту 1 статті 6 щодо розгляду справи упродовж розумного строку (див. *Kudla v. Poland* [GC], № 30210/96, п. 156, ECHR 2000-XI). Суд далі посилається на свій висновок у справі *Merim* щодо відсутності у внутрішньому законодавстві ефективного і доступного засобу юридичного захисту щодо скарги заявника стосовно тривалості розгляду кримінальної справи (див. зазначене вище рішення «*Merim проти України*», пп. 78–79).

81. Таким чином, Суд робить висновок про порушення статті 13 Конвенції.

III. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 2 ПРОТОКОЛУ № 4 ДО КОНВЕНЦІЇ

82. Заявник скаржився на тривале обмеження його права на вільне пересування в результаті застосування підписки про невийзд. Він посилався на статтю 2 Протоколу № 4, яка зазначає наступне:

«1. Кожен, хто законно перебуває на території будь-якої держави, має право вільно пересуватися і вільно вибирати місце проживання в межах цієї території.

3. На здійснення цих прав не можуть бути встановлені жодні обмеження, крім тих, що передбачені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної чи громадської безпеки, для підтримання публічного порядку, запобігання злочину, для захисту здоров'я чи моралі або з метою захисту прав і свобод інших осіб.

4. Права, викладені в пункті 1, також можуть у певних місцевостях підлягати обмеженням, що встановлені згідно із законом і виправдані суспільними інтересами в демократичному суспільстві».

A. Чи було втручання

83. Уряд зазначає, що право заявника на пересування не було порушене, оскільки він мав можливість подати до суду клопотання про дозвіл залишити місце проживання. Зокрема, такий дозвіл заявник отримав з 2 по 20 жовтня 2000 року. Окрім того, в 2002–2003 роках заявник покинув Україну без відповідного на те дозволу і не був покараним за це.

84. Заявник з цим не погодився. Він нагадав, що застосування цього заходу зобов'язувало його звертатись до судді чи слідчого кожного разу, коли він хотів залишити місце проживання, і це обмежило його свободу пересування. Він стверджував, що не міг реалізувати свої

плани поїхати в інше місто України, відвідати своїх друзів та родичів так часто, як він того хотів, і навіть спланувати відпустку.

85. Суд погоджується з заявником в тому, що застосований до нього захід обмежував його право на вільне пересування, що прирівнюється до втручання в значенні статті 2 Протоколу № 4 до Конвенції (див. *Raimondo v. Italy*, рішення від 22 лютого 1994 року, Серія А № 281-А, ст. 19, п. 39). Суд відхиляє твердження Уряду про те, що право заявника на вільне пересування не було обмежене, оскільки він отримав дозвіл на виїзд та не був покараний за недозволений виїзд. Суд вважає, що зобов'язання кожного разу просити державні органи дозволу на виїзд не відповідає значенню концепції «вільне пересування».

Б. Чи було втручання виправданим

86. Втручання, згадане в попередньому пункті, порушує статтю 2 Протоколу № 4, якщо тільки воно «не передбачене законом», і не відповідає одній з законних цілей, викладених в пунктах 3 та 4 статті 2 Протоколу № 4, і якщо воно необхідне в демократичному суспільстві для досягнення однієї чи декількох визначених цілей (див. *Denizci and Others v. Cyprus*, № 25316-25321/94 та 27207/95, п. 405, ECHR 2001-V).

1. «Передбачене законом»

87. Суд зазначає, що сторони не оскаржили те, що застосування підписки про невиїзд в цій справі було сумісне з національним процесуальним правом. Суд переконаний, що втручання було передбачене законом (статті 148–151 Кримінально-процесуального кодексу України).

2. Законна мета

88. Суд нагадує, що Конвенція дозволяє державам, за деяких обставин, застосовувати запобіжні заходи, які обмежують свободу обвинуваченого для забезпечення ефективного проведення кримінального провадження, включаючи обмеження свободи. На думку Суду, підписка про невиїзд може бути пропорційним обмеженням свободи обвинуваченого (див., *mutatis mutandis*, *Nagy v. Hungary*, ухвала від 6 липня 2004 року, заява № 6437/02).

89. В цій справі заявник був підозрюваним в кримінальному провадженні. Відповідно Суд вважає, що обмеження мало законну мету, викладену в пункті 3 статті 2 Протоколу № 4, зокрема гарантувати присутність заявника на місці підчас проведення розслідування, а також його присутність у судових слуханнях (див.

«Федоров та Федорова проти Росії», № 31008/02, п. 37, від 13 жовтня 2005 року).

3. «Необхідність в демократичному суспільстві»

90. Оцінка «необхідності в демократичному суспільстві» вимагає від Суду визначити, чи було оскаржуване втручання «пропорційним законній переслідуюваній цілі» (див., *mutatis mutandis*, *Kyprianou v. Cyprus* [GC], № 73797/01, пп. 170–171, ECHR 2005-...). Що стосується пропорційності втручання, Суд звертав особливу увагу на тривалість застосування заходу.

91. Заявник стверджував, що до нього було застосовано підписку про невиїзд з початку кримінального провадження в 1995 році і до березня 2006 року.

92. Уряд з цим не погодився. Він стверджував, що заявник дав підписку про невиїзд в січні 1996 року і цей запобіжний захід було скасовано в червні 1998 року, тоді як заява була подана в 2002 році. Таким чином, цей період не підпадає під вимогу шестимісячного строку. Друга підписка про невиїзд була застосована з 11 березня 1999 року до 23 травня 2006 року.

93. Суд зазначає, що відповідно до зауважень заявника в листопаді 1998 року він безуспішно звертався до слідчого для отримання дозволу відвідати хвору матір, яка проживала в іншому місці. Суд також зазначає, що 23 червня 1998 року кримінальна справа проти заявника була закрита і підписка про невиїзд була скасована. Однак це рішення не стало остаточним і було скасоване 26 серпня 1998 року. Більше того, 2 жовтня 1998 року кримінальна справа була знову закрита і підписка про невиїзд заявника була знову скасована — до 29 жовтня 1998 року. Те ж саме відбулось 10 січня 1999 року, коли кримінальна справа проти заявника була знову закрита до 13 січня 1999 року. Таким чином, періоди, коли до заявника не застосовувалась підписка про невиїзд, склали шістьдесят чотири, двадцять п'ять та три дні відповідно. За цих обставин Суд вважає, що було б штучним розбивати загальний період застосування цього заходу на декілька частин в цілях значення за Конвенцією.

94. Таким чином, Суд вважає, що підписка про невиїзд була застосована до заявника на період приблизно десять років і чотири місяці, з яких вісім років та вісім місяців підпадають під юрисдикцію Суду *ratione temporis*.

95. Суд посилається на сумісність застосування підписки про невиїзд до положень статті 2 Протоколу № 4 в серії справ проти Італії, включаючи справу *Luordo* (див. *Luordo v. Italy* № 32190/96, п. 96, ECHR 2003-IX). В цій справі Суд вважає, що таке зобов'язання, застосоване до заявника під час триваючої процедури банкрутства, було непропорційним у зв'язку з його тривалістю в цій справі, що

складало чотирнадцять років і вісім місяців, навіть якщо не було зазначено, що заявник хотів залишити місце проживання чи що йому було відмовлено в дозволі. Однак у справі *Антоненков та інші* (див. «*Антоненков та інші проти України*», заява № 14183/02, пп. 59–67, рішення від 22 листопада 2005 року), де застосування оскаржуваного обмеження протягом розгляду кримінальної справи тривало чотири роки і десять місяців, Суд не визнав порушення статті 2 Протоколу № 4. Також у справі *Федоров і Федорова* (див. рішення, зазначене вище, «*Федоров і Федорова проти Росії*», пп. 32–47), де зобов'язання не залишати місце проживання застосовувалось до заявника протягом чотирьох років і трьох місяців та чотирьох років і шести місяців, Суд визнав, за цих обставин справи, що обмеження свободи пересування заявників не було непропорційним.

96. На думку Суду, цю справу необхідно відрізнити від справ «*Антоненков та інші*» і «*Федоров і Федорова*». Суд перш за все зазначає, що тривалість застосування обмеження в цій справі була значно довшою, ніж у двох вищезазначених справах, і лише її тривалість могла б бути достатньою, щоб дійти висновку про її непропорційність. Суд далі звертає увагу на факт тривалого втручання, що відбулось в контексті обвинувачення в скоєнні злочину середньої тяжкості, і закінчення строку давності обвинувачень проти заявника у вересні 2000 року (див. п. 58 вище), тоді як обмеження застосовувалось до нього до травня 2006 року.

97. Беручи до уваги вищезазначене, Суд робить висновок про те, що не було досягнуто справедливої рівноваги між загальними інтересами та правами заявника. Таким чином, мало місце порушення статті 2 Протоколу № 4 до Конвенції.

IV. ЩОДО СТВЕРДЖУВАНОВОГО ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 4 ПРОТОКОЛУ № 7 ДО КОНВЕНЦІЇ

98. Заявник далі скаржився на те, що його було визнано винним в адміністративному порушенні, а потім висунуто кримінальне обвинувачення в цьому ж злочині.

99. Суд зазначає, як це впливає з матеріалів справи, навіть якщо адміністративні і кримінальні провадження відносяться до дій заявника одного й того ж дня, вони стосуються різних подій, а саме — нецензурних висловлювань і спричинення тілесних ушкоджень. Таким чином, ця скарга є явно необґрунтована і має бути відхилена відповідно до пунктів 3 і 4 статті 35 Конвенції.

V. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

100. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

101. Заявник вимагав 480 000 євро на відшкодування матеріальної шкоди та втрати прибутку і 1 200 000 євро на відшкодування нематеріальної шкоди.

102. Уряд стверджував, що вимога заявника надмірна і необґрунтована і що він не надав доказів на підтвердження своєї вимоги. Однак питання витрат Уряд залишив на розгляд Суду.

103. Суд не бачить зв'язку між визнаними порушеннями та стверджуваною матеріальною шкодою; таким чином, він відхиляє цю вимогу. Однак Суд вважає, що заявник зазнав нематеріальної шкоди, завданої у зв'язку з тривалим кримінальним провадженням проти нього та застосуванням підписки про невиїзд. Суд, здійснюючи свою оцінку на засадах справедливості, як цього вимагає стаття 41 Конвенції, присуджує заявнику 4800 євро (чотири тисячі вісімсот євро) на відшкодування нематеріальної шкоди.

B. Судові витрати

104. Заявник у відповідний строк не надав жодних вимог щодо компенсації судових витрат, відповідно Суд нічого не присуджує.

B. Пеня

105. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсотки

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скарги за пунктом 1 статті 6, статтю 13 Конвенції та статтю 2 Протоколу № 4 до Конвенції прийнятними, решту скарг — неприйнятними;

2. *Вирішує*, що у цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. *Вирішує*, що у цій справі було порушення статті 13 Конвенції;
4. *Вирішує*, що у цій справі було порушення статті 2 Протоколу № 4 до Конвенції;
5. *Вирішує*, що:
 - (а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявнику 4800 євро (чотири тисячі вісімсот євро) на відшкодування нематеріальної шкоди, ця сума має бути конвертована у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявника;
 - (б) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсотки;
6. *Відхиляє* інші вимоги заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 7 грудня 2006 року відповідно до пп. 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Голова секції